

Metafyzika nová / FYSIS a „metafyzika“

Mám za to, že termín „metafyzika“ je z důvodů, které lze uvést, uvolněn, takže může být pochopen a interpretován novým, od starší tradice odlišným způsobem. Půjdeme-li však dost daleko zpět a uvážíme-li také etymologické hledisko, můžeme se ve svém chápání významu tohoto termínu opřít jednak o to, že META neznámá „super“, tedy „nad“, nýbrž spíše „za“ nebo „vedle“, jak toho ostatně užil knihovník Andronikos z Rhodu, jednak – a to především – o poněkud odlišné chápání toho, co vlastně znamená termín FYSIS. Právě protože je tento termín úzce spjat se slovesem FYEIN, případně s jeho mediem FYESTHAI, budeme trvat na tom, že o FYSIS můžeme mluvit (a uvažovat, myslet) jen tam, kde něco vzniká zrodem, děje se (roste, vyrůstá, spěje, dospívá), a posléze zaniká smrtí. Jinými slovy řečeno, o FYSIS můžeme mluvit jen tam, kde jde o (pravé) události, které mají svůj vlastní počátek i svůj vlastní konec, jež nestanovujeme my jako vnější pozorovatelé, nýbrž jsou jim inherentní. Teprve za toho předpokladu může být smysluplně položena otázka, v jakém smyslu lze uvažovat o tom, co je „vedle“ této dějovosti resp. událostnosti, tedy co není součástí žádné „pravé události“, žádného „pravého jsoucna“, ale přesto je nějak bytostně s tímto jsoucnem-událostí nerozlučně spjato. Abychom mohli na takto položenou otázku smysluplně odpovědět (resp. abychom se o to mohli alespoň vážně pokusit), musíme přistoupit k důkladnějšímu rozboru toho, co míníme „událostí“, především pak co míníme událostí jakožto intencionálním modelem (v našem případě nutně ne-předmětem, protože se chceme principiálně vyvarovat redukcionistického chápání události jako nečasové, mimočasové struktury).

(Písek, 070701-2.)